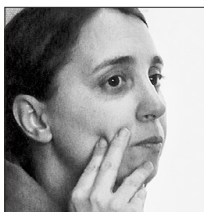

Green Kidz – et interkulturelt medborgerskabsprojekt i engelskundervisningen

I 2013 blev der sat gang i et udviklings- og forskningsprojekt på Randersgades Skole, som vi har været tilknyttet som forsker og lærer. I projektet deltog elever fra 7.v og en 5./6. klasse fra Argentina i et arrangeret kultur- og sprog-møde inden for rammerne af deres engelskundervisning (Porto et al. 2016). Projektet *Green Kidz. Intercultural environmental citizenship in the English language classroom in Argentina and Denmark* var et delprojekt under et større internationalt samarbejde, koordineret af Michael Byram (Byram et al. 2016), og belyste, hvordan interkulturelt medborgerskab kan styrkes i grundskolens læringsrum. Grundidéen i interkulturelle medborgerskabsprojekter er, at eleverne styrker deres interkulturelle kompetencer ved at handle i fællesskab og engagere sig i den verden, de lever i. I vores projekt engagerede danske og argentinske elever sig i miljøspørgsmål – både lokalt, transnationalt og globalt.

I vores artikel vil vi indledende kort præsentere projektets overordnede design. Efterfølgende vil vi med afsæt i Byrams (2008) definition af interkulturelle medborgerskabsprojekter uddybe projektets centrale faser. Afsluttende skitserer vi projektets resultater med fokus på, hvordan interkulturelle medborgerskabsprojekter kan bidrage til, at eleverne dekonstruerer deres stereotype forestillinger om »Argentina« og »Danmark«.

PETRA DARYAI-HANSEN

Ph.d.

Docent ved UCC og lektor ved Københavns Universitet
PDHA@ucc.dk

KIRA SCHLIFER

Folkeskolelærer

Lærer på Randersgades Skole, København i engelsk,
dansk og drama
schlifer7@gmail.com

Projektdesign

Projektet tog udgangspunkt i et allerede eksisterende projekt på Randersgades Skole iværksat af elever og naturfaglig lærer Julie Svenson under klimaugen 2009. Projektet *Green Kidz* vil vise, at børn og unge kan gøre en forskel i arbejdet for et bedre miljø, og det har gennem de seneste år indgået samarbejder med andre danske grundskoler samt en skole i Sydafrika.

Green Kidz-projektet havde på det tidspunkt udelukkende fokus på de naturfaglige aspekter. I vores projekt rykkede vi det naturfaglige område ind i engelskundervisningen og etablerede et internationalt samarbejde, hvor også elevernes flersprogede kompetencer og interkulturelle medborgerskab (jf. Byram 2008; Byram et al. 2016) kom i spil. Samarbejdet mellem de argentinske og danske elever blev etableret i form af et telekollaborationsprojekt (se Fernández et al. i dette nummer).

Læringsmål

Nogle af de læringsmål, der er formuleret i projektet, er:

Sproglige og flersproglige kompetencer

- At indgå i en dialog med andre på engelsk som *lingua franca*
- At opnå, forstå og benytte fagsprog relateret til miljø
- At anerkende den sproglige mangfoldighed, herunder det spanske og danske sprog samt varieteter inden for engelsk

Interkulturelt medborgerskab med fokus på miljø som fagligt og politisk felt

- At udvikle værdier såsom respekt, gensidig forståelse og åbenhed
- At have viden om og forstå miljømæssige udfordringer lokalt og globalt
- At bidrage til en forbedring af miljøet lokalt i familie, skole, lokalområde samt globalt i samarbejde med andre

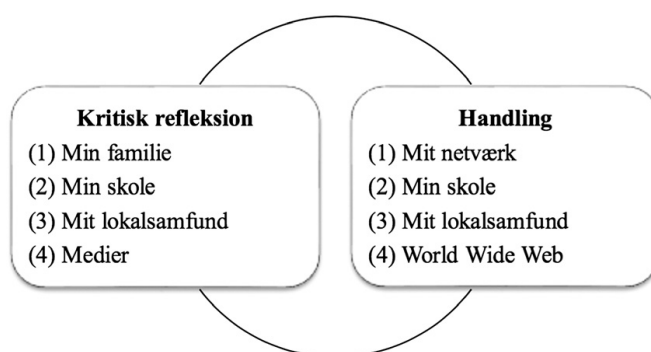
Projektets præpolitiske og politiske fase

Som Risager (Risager 2012) opsummerer, er interkulturelle medborgerskabsprojekter ifølge Byram (2008) kendetegnede ved, at der skelnes mellem to faser: (1) en *præpolitisk fase*, hvor eleverne »diskuterer med hinanden på tværs af skoler (og lande), og reflekterer kritisk over egne og andres antagelser« og på baggrund heraf »forestiller sig eller foreslår alternativer« og (2) en *politisk fase*, hvor eleverne hand-

ler lokalt »for at igangsætte forandringer i deres eget samfund« og transnationalt »for at igangsætte forandringer i begge samfund« samt globalt ved at identificere »et fælles problem som de handler på i fællesskab som en transnational gruppe« (Risager 2012: 17).

I projektet tog den præpolitiske fase udgangspunkt i fire refleksionsniveauer, og den politiske fase tog afsæt i fire handlingsniveauer:

FIGUR 1. Interkulturelt medborgerskab i fremmedsprogsundervisningen: den præpolitiske og politiske fase

Konkret betød det, at eleverne i starten af forløbet producerede en præsentationsvideo af klassen på engelsk, hvor de også brugte fraser på spansk og dansk. I den *præpolitiske fase* identificerede eleverne »green crimes« i deres familier (surveyundersøgelse om familiens miljøvaner og -uvaner), deres skoler (skraldanalyse i klassen, på lærerværelset og skolens kontor) samt deres lokalmiljø og delte deres undersøgelsesresultater med hinanden på en fælles wiki *World-GreenWeb*, som blev oprettet til projektet. Derudover lavede de komparative medieanalyser af spanske og danske reklamer med fokus på miljøet. Eleverne reflekterede kritisk over deres egne og andres antagelser. Samtidig arbejdede eleverne med fagsprog inden for miljø og lavede bl.a. en opsamling af centrale begreber og fraser på engelsk samt dansk og spansk:

FIGUR 2. *Let's share what we know: How are these languages similar? How are they different?* Uddrag af elevernes opsamling

English	Spanish	Danish
Hello!	¡Hola!	Hej, goddag!
to protect the environment	proteger el medio ambiente	at beskytte miljøet
to save the world	salvar al mundo	at redde verden
to sort waste	separar basura	at sortere affald
Good Bye! See you!	Chau, ¡nos vemos!	Farvel! Vi ses!

Eleverne blev derefter inddelt i grupper på tværs af de to lande for at forestille sig eller foreslå alternativer. Grupperne fik til opgave at udforme en mindre miljøkampagne og at blive enige om fokus, form og indhold, herunder den sproglige og visuelle udformning.

FIGUR 3. Kollaborativ plakat: *Green Kidz. Stop wasting water*

Efter refleksionsfasen *handlede* de: Som afslutning på projektet forpligtede eleverne i henholdsvis Argentina og Danmark sig på at sprede budskaberne i deres netværk, lokalmiljøer og på skolen for at igangsætte forandringer i det danske og argentinske samfund. Derudover handlede de i fællesskab som transnational gruppe på nettet for at igangsætte forandringer globalt.

I Argentina fik eleverne for eksempel kampagneplakaterne offentliggjort i lokalavisen. De fik også printet plakaterne, som blev omdelt til et familiearrangement på skolen, og de lavede et gadebanner, som blev hængt op i gaden, hvor skolen ligger. Ydermere blev der på den lokale radiostation informeret om projektet.

I Danmark hængte eleverne kampagneplakaterne op på skolen og rundt omkring i lokalmiljøet, herunder hos den lokale bager og i diverse supermarkeder. Eleverne skrev en artikel til lokalavisen Øbro Avis og postede informationer om projektet på avisens Facebookside. Derudover postede eleverne informationer om projektet på Greenpeace Danmarks og den danske Green Kidz Facebookside.

De danske og argentinske elevers produkter indeholder implicit eller eksplicit en opfordring til andre om at blive medlemmer af *Green Kidz*-projektet og om at bidrage til at gøre en indsats for miljøet. Ved

projektets afslutning handlede eleverne som transnational gruppe for at igangsætte forandringer globalt. En film samlede op på hele projektet, som indeholdt både de danske og de argentinske elevers produkter, kampagner, undersøgelser og billeder. Filmen blev uploadet på Youtube: www.youtube.com/watch?v=3CRboXq2yZs

Evaluerings af projektets resultater

Følgforskningen fokuserede på en evaluering af projektets resultater. Vi indsamlede to former for data. Ved slutningen af projektet udfyldte både de argentinske og danske elever den skriftlige version af *Autobiography of intercultural encounters for younger learners* (Byram et al. 2009a; 2009b) for at reflektere over deres arrangerede kultur- og sprog møde. Derudover blev der lavet nogle semistrukturerede fokusgruppeinterviews, som bl.a. Hennessy & Heary (2005) anser for at være en særlig egnet metode til at synliggøre elevers holdninger.

Dekonstruktion af stereotype forestillinger

I de danske fokusgruppeinterviews spurgte vi ind til elevernes stereotype forestillinger. Der foreligger desværre ikke tilsvarende data fra Argentina, så spørgsmålet om de argentinske elevers forestillinger står åbent. Vores resultater viser, at de danske elever havde meget stærke stereotype forestillinger om Argentina, og at eleverne gennem det transnationale samarbejde og det fælles engagement i miljøet i høj grad fik dekonstrueret disse stereotype forestillinger. Stereotyper hjælper os, som f.eks. Stephan & Stephan (1996) fremhæver, til at organisere og simplificere omverdenen, men de kan rumme et stærkt konfliktpotential, »when they are negative, overgeneralized, or incorrect, because then they have detrimental effects on intergroup interactions« (Stephan & Stephan 1996: 4).

De danske elever sagde, at de ikke vidste meget om Argentina, før projektet gik i gang. De formulerede positive stereotyper om Argentina og argentinerne med associationer som fodbold, varme, Hawaii, palmetræer, smukke farver og »brune sambamennesker«. Derudover var der i de danske data mange eksempler på negative overgeneraliserende stereotyper om Argentina og den argentinske befolkning. De fleste af de danske elever havde for eksempel stereotype billeder af Argentina som »landsbyagtig«, »lidt primitiv« og »slumagtig«. Nogle elever talte om »lerhytter« og »geder i gaderne«. Idéen om fattigdom i Argentina over for velstanden i Danmark blev sat i skarp kontrast til hinanden. Derudover associerede de fleste elever Argen-

tina med et yderst autoritært skolesystem: »og så tror man også at de får task i skolen«.

Projektet gav eleverne mulighed for at møde de argentinske elever på Skype og på videoer, og de erfarede derigennem, at skolen var »ret moderne«, og at der var meget uro i den argentinske klasse: »Man troede sådan rigtig, at der var så meget disciplin, og at de skulle sidde på rækker, og virkelig holde deres mund når læreren talte, men de var virkelig ... hørte nærmest ikke efter, de løb rundt og skreg og alt muligt.« En elev konkluderede: »Jeg er blevet meget overrasket, altså, jeg har fået et helt nyt billede på hvordan Argentina er i det her projekt.« I forhold til miljøspørgsmål var de danske elever før projektet overbeviste om, at Argentina har en ringe miljøbevidsthed.

ELEV 1: Jeg ved ikke hvorfor, men det kom bare sådan op til mit hovede. At der lugtede af benzin og der ligger skrald, sådan urent, lidt slidtagtig over det hele.

ELEV 2: Ja ...

Denne forestilling om Argentina stod i stik modsætning til repræsentationen af Danmark, som i elevernes bevidsthed er »førende« inden for området.

Undervejs i projektet fik de danske elever dekonstrueret deres negative stereotype forestillinger om Argentina: »Jeg blev ret overrasket over hvor dygtige de var til sådan noget med at sortere affald og det hele med miljøet.« Det skete dels gennem den omtalte medieanalyse, dels fordi de opdagede, at den argentinske skole i modsætning til deres egen skole havde en tydelig miljøpolitik (skraldet blev sorteret i tre forskellige skraldespande med fokus på sortering og reduktion af spild).

Mange elever oplevede som udgangspunkt Argentina som et land, der var meget forskelligt fra Danmark: »Jeg tænkte på fremmed kultur, andre måder at være på, andre måder at se tilværelsen måske.« Adskillige elever understregede efter vores arrangerede kulturmøde, at de havde opdaget, at forskellene i virkeligheden var marginale: »Jeg så hvordan de lever i Argentina. Det er anderledes end i Danmark – men ikke så meget.« Nogle elever understregede, at de gennem projektet har opdaget, at man faktisk ikke burde tale om forskelle mellem lande, men om forskelle mellem mennesker. Eleverne opdagede gennem projektet, at miljømæssigt engagement ikke er bundet op på lande, men nærmere på personer: »Det er forskelligt fra person til person.«

Resultater af den danske og den argentinske følgeforskning

Sammenfattende viste vores følgeforskning, at vores telekollaborationsprojekt også rummede en del udfordringer. Der var bl.a. tekniske problemer med Skypemøderne. Derudover sagde enkelte elever efter projektet, at de ikke havde udviklet deres miljøbevidsthed. En elev understregede f.eks.: »Vi er meget dovne, vi orker ikke at finde en skraldespand«.

Hagen, Knudsen & Peters (2006) fremhæver tre centrale kriterier, når man vælger samarbejdspartnere til et internationalt skoleprojekt. Partnerne bør tilhøre samme aldersgruppe, have samme faglige niveau og være lige mange. I vores projekt var intet af det tilfældet. Der var langt flere argentinske elever, de var yngre, og så var deres sproglige færdigheder mindre udviklede. På den måde kan man sige, at vores projekt indebærer tre forskellige former for arrangerede sprog- og kulturmøder: et møde mellem elever på forskellige klassetrin, et møde mellem forskellige engelskfærdigheder og et møde mellem argentinske og danske elever. Sprog- og aldersforskellen var især et problem for de argentinske elever. Næsten alle de argentinske elever nævnte denne forskel og gav udtryk for, at de havde følt sig bekymrede eller ligefrem intimiderede over det. Men i det store og hele formåede de danske og argentinske elever at tilpasse sig situationen ved brug af forskellige strategier f.eks. ved brug af chatfunktionen på wikien og på Skype, Google Translate samt nonverbal kommunikation.

Grundlæggende viser de indsamlede data, at projektet på trods af de udfordringer, der har været, levede op til de opstillede læringsmål. Eleverne udviklede gennem projektet deres sproglige og flersproglige kompetencer samt deres interkulturelle medborgerskab. Ydermere udviklede de fleste af eleverne også deres *interkulturelle miljømæssige medborgerskab* (Porto et al. 2016) og var gennem kampagnerne med til at bidrage til at forbedre miljøet lokalt og globalt.

Litteratur

- Byram, M. (2008). *From foreign language education to education for intercultural citizenship: Essays and reflections*. Bristol: Multilingual Matters.
- Byram, M., Barrett, M., Ipgrave, J., Jackson, R. & Méndez García, M.C. (2009a). *Autobiography of intercultural encounters: Version for younger learners*. Strasbourg: Council of Europe.
- Byram, M., Barrett, M., Ipgrave, J., Jackson, R. & Méndez García, M.C. (2009b). *Autobiography of intercultural encounters: Context, concepts and theories*. Strasbourg: Council of Europe.
- Byram, M. et al. (eds.), (2016). *Education for intercultural citizenship – principles in practice*. Bristol: Multilingual Matters.

- Hagen, L., Knudsen, A. & Peters, T. (2006). *Das Bild der Anderen. Das Kochbuch für E-Mail-Projekte im Deutschunterricht*. Krakau: Goethe-Institut.
- Hennessey, E. & Heary, C. (2005). »Exploring pupils' views through focus groups«. In Greene, S. & Hogan, D. (2005) (eds.), *Researching pupils' experience: Approaches and methods* (236-252). London: Sage.
- Porto, M., Daryai-Hansen, P., Arcuri, M.E. & Schlifer, K. (2016). »Green Kidz: Young learners engage in intercultural environmental citizenship in the English language classroom in Argentina and Denmark«. In Byram M. et al. (eds.), *From principles to practice in education for intercultural citizenship* (131-158). Bristol: Multilingual Matters.
- Risager, K. (2012). »Verdensborgeren i sprog- og kulturpædagogikken«. *Sprogforum*, 55, 14-20.
- Stephan, W.G. & Stephan, C.W. (1996). *Intergroup relations*. Colorado, Oxford: Westview Press.